

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Закасовський Б.І.

*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

Анотація. На сучасному етапі реформування освітньої системи, які проводяться в Україні, в глобальному розумінні передбачають зміни у всіх сферах життя людини. При цьому необхідно зазначити, що фізична культура на сьогоднішній момент часу є однією з найбільш популярних сфер діяльності. Науковцями усвідомлено, що фізичне виховання має важливе значення в процесі виховання підростаючого покоління і як основа подальшого ефективного розвитку суспільства.

Ключові слова: діти дошкільного віку, фізичне виховання, формування особистості, фізичні вправи.

Summary. Zakasovskyi B.I. Formation of a preschooler's personality through physical culture. At the current stage of reforming the educational system, which is being carried out in Ukraine, in a global sense, changes are foreseen in all spheres of human life. At the same time, it should be noted that physical education is currently one of the most popular fields of activity. Scientists have realized that physical education is important in the process of educating the younger generation and as a basis for the further effective development of society.

Keywords: preschool children, physical education, personality formation, physical exercises.

Вступ. Як стверджує А.П. Кошель [2], серед багатьох чинників, які впливають на формування особистості дошкільника (соціальних, культурних, гігієнічних та ін.), одне з важливих місць займає фізична культура. Роль її унікальна у плані комплексного розвитку всіх аспектів цілісної особистості: психічного, фізичного, інтелектуального, естетичного, морального. Проте найбільша питома вага приходить на долю фізичних вправ - і біологічної потреби людини, і обов'язкової умови формування всіх систем та функцій організму. Саме тому рухи розглядаються як основна ознака життя, як стрижень усієї життєдіяльності та поведінки людини і водночас як формуючий початок її розвитку.

Мета дослідження. Проаналізувати вплив занять фізичними вправами на особистість дитини дошкільного віку.

Методи дослідження. Аналіз психолого-педагогічної літератури.

Результати дослідження та їх обговорення. Дошкільний вік – один із найбільш відповідальних періодів у житті кожної людини.

Е.С. Вільчковський та О.І. Курок [1] дослідили, що саме у цьому віковому періоді закладаються основи здоров'я, правильного фізичного здоров'я, відбувається становлення рухових здібностей, формується інтерес до прояву рухової активності та фізичної культури, виховуються особистісні, морально-вольові та поведінкові якості.

С.А. Михальська [3] стверджує, що у дошкільному віці відбувається становлення основних особистісних механізмів освіти, завдяки яким дитина набуває індивідуальних особливостей психіки та поведінки, що дозволяють їй бути неповторною особистістю.

Зберігаючи загальні цілі виховання: зміцнення фізичного і психічного здоров'я, забезпечення емоційного благополуччя, інтелектуального розвитку вихованців, з метою встановлення партнерських відносин у плані «дитина - батько - педагог» відбувається вдосконалення форм, методів і тактик особистісно-орієнтованого спілкування освітян з дітьми.

О.В. Хуртенко, М.М. Василенко та Б.Г. Шадимов [4] зазначають, що фізичне виховання є складовою всебічного виховання дитини дошкільного віку і орієнтує всю педагогічну систему на новий цільовий підхід – формування фізичної культури особистості.

Фізичне виховання орієнтує всю педагогічну систему на цільовий підхід - формування фізичної культури особистості. Розглянемо основні концептуальні положення розвитку фізкультурного виховання, що визначають його сутність та прогресивну спрямованість:

- лібералізація процесу виховання сприяє переходу відносин об'єкта та суб'єкта виховання в суб'єкт - суб'єктивні відносини, до педагогіки

співробітництва, надання кожній особі можливості оволодіння основами фізичної культури на шляхах вільної реалізації фізичних здібностей;

- гуманізація процесу виховання спрямована на обов'язковий облік індивідуальних особливостей кожної людини, розвиток самостійності особистості, залучення людей до здорового способу життя, естетичних ідеалів та етичних норм поведінки в суспільстві;

- безперервний розвиток фізкультурного виховання є динамічним рухом поліваріативного педагогічного процесу, побудованого на використанні гнучких методів і засобів навчання, зумовлює творчий пошук і новаторство педагогів, а так само самостійність та ініціативу котрі займаються;

- гармонізація змісту фізкультурного виховання забезпечує пропорційне уявлення у ньому процесів духовного та тілесного розвитку людини, використання засобів фізичної культури як соціально-культурної передумови для гармонійного формування та реалізації всього спектра здатності індивіда.

Впровадження цих концептуальних положень можливе за умови формування принципів, що обґрунтовують теоретичну та методологічну спрямованість фізкультурного виховання. Суть цих принципів відбиває ряд закономірних рис його розвитку, конкретизує і представляє конструктивний зміст системної побудови цього процесу [1].

Фізична підготовленість – перший орієнтир у формуванні фізичної культури особистості дошкільника. Високому рівню її досягнення сприяє індивідуальний підхід до дітей у процесі формування рухових навичок.

Другий орієнтир формування фізичної культури особистості дошкільника – *формування знань у галузі фізичної культури*. Засвоєння фізкультурних знань відбувається з урахуванням особистих спостережень, аналізу власної поведінки, словесної інформації дорослого чи казкового героя. Наявність спеціальних знань, а також пов'язаних з ними ідей та понять

сприяє освіті у свідомості дошкільника орієнтовної основи дій, зразка поведінки.

Третій орієнтир – *емоційно-ціннісне ставлення дітей до занять фізичною культурою*. Він тісно пов'язаний із активізацією емоцій дошкільника, розвитком його вищих психічних функцій (мислення, пам'яті, уваги, уяви та інших.), створенням умов прояви рефлексивного компонента самосвідомості [2].

Цілісність освітнього процесу забезпечує програма фізичного виховання, що має оздоровчу та освітню цінність, що сприяє особистісному зростанню дітей.

Висновки. Таким чином, цілісна система освіти оздоровлення, психолого-педагогічного супроводу, заснована на класичних образах та педагогічних інноваціях, сприяють гармонійному фізичному розвитку дітей дошкільного віку. Послідовна реалізація сформульованих положень фізкультурного виховання представляє можливість досягнення гармонійного духовного та тілесного розвитку особистості.

Список використаної літератури.

1. Вільчковський, Е. С., Курок, О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. Суми: [б. в.], 2008. 428 с.
2. Кошель, А. П. Фізичне виховання дітей дошкільного віку як основа формування здоров'я сучасного суспільства. *Грааль науки*, 2021, № 5, с. 277–284.
3. Михальська, С. А. Соціальна ситуація розвитку дитини дошкільного віку. *Проблеми сучасної психології*, 2017, № 38, с. 291–391.
4. Хуртенко, О. В., Василенко, М. М., Шадимов, Б. Г. Використання дитячого фітнесу для вдосконалення фізичної підготовленості дітей дошкільного віку. *Priority Directions of Science and Technology Development: The 2nd International scientific and practical conference* (October 25–27, 2020). Kyiv, 2020, p. 592–597.